

Informatienota voor de raad

Datum 21 febr 2023

Onderwerp	Artikel 45 vragen van de PvdA over schulden
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Michiel Van Willigen

Informant HGJ. Lubbers
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 3291
Email HGJ.Lubbers@zwolle.nl
Bijlagen Geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45 vragen van de fractie van de Partij van de Arbeid over schulden.

Datum 21 febr 2023

Toelichting op het voorstel

Wij hebben op 7 februari 2023 vragen ontvangen van de fractie van de Partij van de Arbeid conform art 45 reglement van orde over schulden. In deze nota beantwoorden wij de vragen.

Inleiding

Door de stijgende kosten van levensonderhoud komen sommige Nederlanders in financiële problemen maandlast. Hieronder zitten ook jongeren met vragen over energielasten, studieschulden of huizenprijzen.

Kernboodschap

Hieronder gaan wij in op de vragen:

Vr 1. In een artikel van de NOS van 06-10-22 (<https://nos.nl/op3/artikel/2447281-jongeren-met-schuldenblijven-onder-de-radar-snelle-hulp-blijft-uit>) werd na een onderzoek van NOS op 3 gesteld dat een groot deel van de gemeenten pas te laat te hulp schiet bij jongeren met geldproblemen. Sinds 2021 moet een schuld bij een 'vastelastenpartner' (huurbazen, zorgverzekeraar etc.) gedeeld worden met de gemeente. De gemeente is dan verplicht om binnen vier weken contact op te nemen en hulp aan te bieden. Worden die signalen in Zwolle tijdig doorgegeven door vastelastenpartners?

Antw 1

Zwolle was een van de eerste gemeenten die gewerkt heeft aan het verkrijgen van de vroegtijdige signalen en het verwerken van de signalen. Aanvankelijk deden we dat via de SWT. In 2017 zijn daarvoor convenanten aangegaan met mogelijke schuldeisers waaronder de lokale woningbouwverenigingen. Dit is vastgelegd in het beleidsplan schulddienstverlening 2017-2021 (p.11 raadsbesluit dd 12-06-2017).

Het team Schulddienstverlening werkt inmiddels met Ris Vroeg Eropaf. Een systeem waarin alle achterstandssignalen van vastelastenpartners maandelijks wordt geregistreerd en op basis waarvan aan de inwoner met een achterstandsmelding een aanbod voor hulp wordt gedaan. De vastelastenpartners die op het systeem zijn aangesloten groeit nog maandelijks. Deze partners geven de signalen tijdig op een vast moment in de maand door.

Vr 2. Bij het doorgeven van een betalingsachterstand door vastelastenpartners worden vaak geen geboortedata etc doorgegeven vanwege privacyregelgeving. Hierdoor zijn cijfers bij veel gemeenten incompleet en is er geen goed beeld van het aantal jongeren dat in de schulden dreigt te raken. Krijgt de gemeente Zwolle wel inzicht in deze gegevens en/of is zijn de jongeren die in de schulden dreigen te raken in beeld?

Antw 2

Wij krijgen de signalen met geboortedata en/of voldoende persoonsgegevens om de leeftijd van de betrokken schuldenaar te achterhalen. De aanpak vroegsignalering is gericht op het uitzetten van acties op de inwoners waarbij meerdere achterstanden spelen. Hierbij wordt niet specifiek naar de leeftijd gekeken.

Wij hebben geen volledig en exact beeld over de schuldensituatie van onze inwoners. Wij hebben dit beeld over de schuldensituatie dus ook niet van jongeren. Het Bureau kredietregistratie in Tiel (BKR) heeft een deel van het beeld. Zij registreren lang niet alle schulden waardoor hun beeld ook niet volledig is.

Datum 21 febr 2023

Er bestaat binnen Nederland wel een globaal beeld van huishoudens in financiële problemen. In het cbs-dashbord valt de nodige informatie uit te lezen. Zie hiervoor [Schuldenproblematiek in beeld \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/nl-nl/onderwerpen/schuldenproblematiek).

Vr 3. Jongeren hebben vaak een relatief lage schuld. Bij het verlenen van hulp van de gemeente zijn zij vaak geen prioriteit. Echter is het van belang dat de schuld van jongeren niet nog verder stijgt tijdens deze 'wachterperiode'. In hoeverre is hebben jongeren in de gemeente Zwolle prioriteit bij het verhelpen van hun schulden door de gemeente? Hoe lang is de wachterperiode ongeveer?

Vr 5. Steeds meer jongeren komen in de financiële problemen, o.a. door online gokken of achteraf betalenmogelijkheden. Is het college voornemens specifiek deze thema's aan te kaarten, bijvoorbeeld tijdens de week van het geld? Wordt er een aparte gemeentelijke campagne opgezet?

Antw 3 + 5

Ja, jongeren hebben vaak een relatief lage schuld maar we hechten waarde en geven prioriteit aan preventie en zo vroeg mogelijk bijsturen van financiële missers. Vanuit de gemeente stimuleren wij financiële voorlichting aan jongeren. Voorbeelden hiervan zijn "Week van het geld" op scholen, online platform Geldplan, felicitatiekaarten aan bijna-18-jarigen uit naam van de burgemeester, gastlessen, financieel spreekuren op scholen, etc.

De Week van het Geld vindt jaarlijks plaats. In deze week worden verschillende activiteiten georganiseerd zoals gastcolleges waarin het thema 'Bedwing de bling' centraal zal staan. Met deze gastles leren kinderen verleidingen en reclames te doorzien. De Week van het Geld kent ook digitale producten. Wethouder van Willigen zal op 27 maart a.s. de Week van het Geld openen op een basisschool in Zwolle. De wethouder zal samen met een bankmedewerker de Cash Quiz doen in groep 7/8.

Ook werken we aan de start van een pilot van het programma MoneyWays op scholen in Zwolle. Dit is een programma dat financiële educatie voor jongeren aanbiedt op een taboedoorbrekende manier. Dit doen we in samenwerking met jonge rolmodellen die persoonlijke ervaringen delen, kennis overdragen en de dialoog aangaan met de jongeren.

Het bereik van jongeren met (beginnende) schulden is moeilijk. Er zijn geen wachtlijsten bij het gemeentelijke team schulddienstverlening. Via verschillende initiatieven proberen we de jongeren te bereiken zoals financiële spreekuren op school en intermediairs (zie antwoord 7).

Momenteel loopt er een pilot aanpak voor jongeren op de achterstandslijst van het CAK. Deze jongeren worden actief en outreachend benaderd in een samenwerking tussen schulddienstverlening en het sociale wijkteam. We hebben verschillende instrumenten in huis om de jongeren daadwerkelijk te helpen wanneer ze in beeld komen. We willen meer inzetten op deze doelgroep en overwegen het structureel maken van de werkwijze in de CAK-pilot.

Vr 4. Zwolle hanteert nog een wachttijd van 4 weken wanneer iemand onder de 27 jaar werkeloos raakt. In de praktijk betekent dit vaak juist meer problemen. Maatwerk is mogelijk, maar dan is het vaak al te laat. Op eerdere vragen van de PvdA gaf het (vorige) college aan dat de 4 weken wachttijd van kracht blijft. Is het college gezien de problematiek van standpunt veranderd en nu wel bereid om de wachttijd af te schaffen?

Datum

21 febr 2023

Antw 4

Voor alle jongeren onder de 27 jaar die een bijstandsuitkering aanvragen geldt een zoekperiode op grond van de Participatiewet. In 2021 is gemeenten lange tijd de mogelijkheid geboden deze zoekperiode niet te hanteren. In Zwolle wordt sinds december 2021 de zoekperiode gedifferentieerd toegepast in samenwerking met de brede bijstandsketen, zijnde de gemeentelijke afdeling Inkomensondersteuning, het Sociaal Wijkteam, Team IPA, RMC en Tiem. Per jongere wordt beoordeeld of het hanteren van de zoekperiode effectief kan zijn. Een jongere die te kwetsbaar is om op dat moment aan het werk te gaan, krijgt de zoekperiode niet opgelegd. Een jongere waarvoor kansen zijn op de arbeidsmarkt krijgt in die periode begeleiding van Tiem bij het vinden van betaald werk.

Vr 6. We hoorden dat het perspectieffonds niet helemaal goed werkt en dat het herzien gaat worden. Dit terwijl de problematiek vaak nu speelt. Hoe eerder ingegrepen wordt, hoe beter. Zijn er al laagdrempelige oplossingen in beeld waarbij de schuld van jongeren kan worden overgenomen/bevoren.

Vr 7. Wat doet het college om ook jongeren zelf te wijzen op het bestaan van het perspectieffonds?

Antw 6 + 7

Het perspectieffonds is één van de instrumenten die ingezet kan worden voor hulp aan jongeren. Het vaststellen welk instrument of combinaties daarvan het meest effectief is, wordt samen met een jongere vastgelegd in een plan van aanpak.

Het perspectieffonds werd in eerste aanleg ingezet voor jongeren met een beginnende schuld tot € 5.000,00. Het gebruik van het fonds bleef achter bij de verwachtingen. De jongeren die in beeld kwamen hadden vaak een schuld boven de grens van € 5.000,00. Voor jongeren met hogere schulden zijn er andere oplossingen zoals een bemiddelingsvoorstel of saneringskrediet.

Inmiddels werd de doelgroep voor het perspectieffonds verbreed en beschikbaar gesteld voor alle inwoners van Zwolle met een beginnende schuld tot € 5.000. Deze verbreding werd mede ingegeven door de financiële crisis die zich bij diverse huishoudens voordeed vanwege de coronamaatregelen. Of het inzetten van het perspectieffonds het juiste instrument is in een situatie, ligt bij de professional van schulddienstverlening. Het gebruik van het fonds is in de afgelopen 2 jaar gestegen.

Jongeren worden via intermediairs als sociaal raadslieden, de wijkteams of het financiële spreekuur op scholen verwezen naar de hulp via het perspectieffonds. Het instrument an sich wordt niet expliciet onder de aandacht van jongeren gebracht.

Vr 8. In de gemeente Arnhem is kortgeleden de duur van de BKR registratie gewijzigd van vijf jaar naar een kortere periode. Ook in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht zijn soortgelijke aanpassingen gedaan. Overweegt het college deze aanpassing ook voor Zwolle?

Antw 8

Rotterdam gaat samen met Amsterdam, Den Haag en Utrecht de BKR-meldingen van mensen die uit de schulden komen al na een half jaar verwijderen. Tot 1 januari 2023 stonden Rotterdammers en vele anderen die succesvol uit een schuldentraject kwamen nog voor vijf jaar geregistreerd bij Bureau Kredietregistratie. Arnhem volgt het voorbeeld van de grote steden.

Een BKR-registratie kan zorgen voor grote belemmeringen. Bijvoorbeeld als mensen een telefoonabonnement met telefoon willen afsluiten, een investering willen doen als ondernemer of een

Datum 21 febr 2023

huis willen kopen. Banken kijken bij het toekennen van een lening of hypotheek eerst naar de BKR-registraties uit het verleden en niet naar de actuele financiële situatie van de inwoner.

Het stelsel van kredietregistratie is op dit moment niet wettelijk geregeld. De termijnen voor het bewaren van registraties zijn geregeld in de reglementen van het BKR. Het ministerie van Financiën werkt aan een wetsvoorstel voor wettelijke waarborgen bij kredietregistratie. Hierin komt ook de bewaartermijn van kredietregistraties aanbod.

We gaan de komende tijd in kaart brengen wat nodig is om aan te sluiten.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer